

EKONOMİ POLİTİK

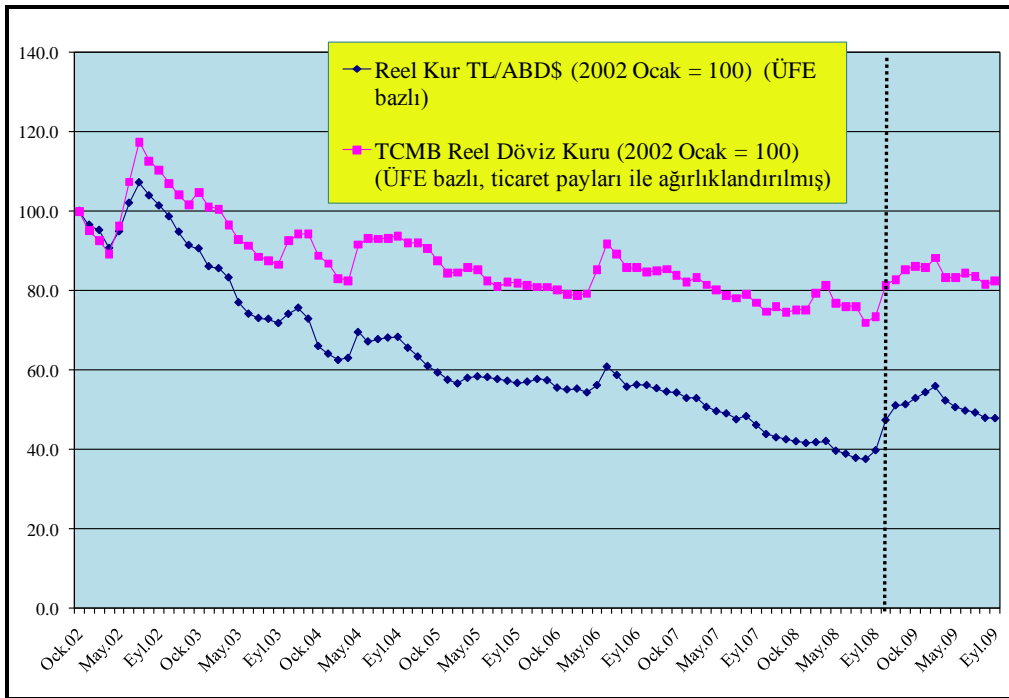
Kur Sorunu, Yeniden...

Erinç Yeldan, 21 Temmuz 2010

Küresel ekonomide toparlanma süreci inişli çıkışlı seyrini sürmekte iken, Türkiye ekonomisinin yeniden yüksek cari işlemler açığına sürüklenmeye başlaması, döviz kurundaki dengesizlik ve uyumsuzluk sorunlarını bir kez daha tartışma gündemimize taşıdı. Döviz kurunda Türk Lirasının reel olarak yeniden değerlendirilmeye geçmesi (dövizin ucuzlaması) bizleri yeniden 2008 Ekim'i öncesine götürmektedir.

Öncelikle "sorunun boyutlarını" bir kez daha anımsayalım: Türk lirası 2001 krizi sonrasında diğer paralar karşısında hızlı bir biçimde değerlendirilmeye girmiştir. Eğer Ocak 2002'ye geri dönersek ve o tarihte Türk lirasının ABD doları karşısındaki fiyatını 100 kabul edersek, o günden bu yana doların fiyatının reel olarak neredeyse yarı yarıya düştüğünü görmekteyiz. Eğer karşılaştırmalarımızı sadece ABD dolarına görece değil, aynı zamanda ticaret yaptığımız ülkelerin paralarına görece yaparsak, Türkiye lirasındaki değerlendirilme yüzde 20 civarında olmaktadır.

Aşağıdaki şekil bu tür hesaplamaları özetlemektedir.

Kaynak: TCMB veri dağıtım sistemi (evds).

Şekilde geçen veriler TC Merkez Bankasının aylık ortalama döviz kuru değerlerini yansıtmaktadır. Döviz kurunun reel değerini bulmak için Türkiye'de yaşanan üretici fiyatlarındaki enflasyon ile ticaret yaptığımız ülkelerdeki enflasyon farkları birbirinden çıkartılmış ve Ocak 2002 değeri 100 olarak kabul edilmiştir. Söz konusu hesaba göre, Ekim

2008’de, küresel krizin Türkiye’ye yansımından hemen önce, TL dolar karşısında yüzde 60, ticaretimizde önde gelen 17 ülkenin paralarının ortalamasına görece de yüzde 27 daha değerlenmiş konumdaydı.

Merkez Bankası yetkilileri döviz kuruna dair herhangi bir hedeflerinin olmadığını –ve hatta herhangi bir hedefin kesinlikle söz konusu olmaması gerektiğini; merkez bankasının biricik görevinin *fiyat istikrarını korumak* olduğunu; dolayısıyla bu hedef ile döviz kuruna müdahalenin uyuşmadığını, bu yüzden de döviz kurunun piyasanın görünmez eline teslim edilmiş olduğunu, yani serbest dalgalanmaya bırakıldığını... savunmaktadır.

Oysa sorun tam da burada çıkmaktadır. aslında hiç de “*serbest rekabetçi olmayan*” piyasanın inişli çıkışlı spekülasyonlu sıcak para hareketlerine terk edilmiş olan Türk Lirası, küresel para piyasalarında şişkinleşen likidite balonunun etkisiyle giderek dengesinden kopmakta ve aşırı değerlenme içine sürüklenmektedir. Nitekim, son 5 aylık dönemde özellikle yabancı finansal yatırımcıların Türk finansal varlıklarına ilgilerini artırmaya başladıkları izlenmektedir. Şubat ayından itibaren yabancı finansal yatırımcılar Türkiye’den varlık alımlarını hızlandırmışlar ve Temmuz’un ilk haftasına değin birikimli olarak 6.2 milyar dolar alım yapmışlardır.

Türk finans piyasasındaki varlık değerlerine yönelik ilgiler, “*mali kural*”, “*mikro reformlar*”, “*esnekleştirilmiş işgücü piyasası*” gibi siyasi saldırılar ile de bütünleştirilmektedir.

Cari işlemler açığının ve istihdamsız büyüme tehditlerinin ana unsuru olan döviz kurundaki aşırı ucuzlama olgusuna karşı geliştirilebilecek alternatif kur politikaları neler olabilir? Bu konuyu önümüzdeki haftaki yazımda ele almak arzusundayım.